

Črni vrti

Naše domovine črni vrti
so vse vaše rože ovenele?
Kakšne rože bodo zdaj cvetěle,
rože žive ali rože Smrti?

85

Kjer ovene roža, seme pada.
Padajte semena v globočine!
Samo Smrt in samo bolečine
so vstajenja in življenja nada.

Osrednja tema lirike Alojza Gradnika je reševanje vprašanj o vrednosti in smislu življenja, o načinu človekovega bivanja, katerega osupljiva značilnost je tista čudna prepletenost ter skoraj skupaj nastopajoča prisotnost dveh elementov: ljubezni, ki rojeva nova življenja, in smrti, ki znači neizbežno začrtan konec slehernega bitja. Rodna zemlja, ljubljena, a trda in neusmiljena, saj je treba z nje skoraj ukrasti vsakdanji kruh, in pa skrb za njeno usodo, ker je v svoji legi tako izpostavljena tujčevemu pohlepu, je pesniku vdihnili pesmi z domoljubno vsebino in mu je obenem vtisnila v verze nekoliko trdi tok besedí.

Tako imamo pred sabo štiri temeljne kamne poezije Alojza Gradnika: Eros - Tanatos, Natura - Patria, kakor večkrat na hitro označimo njegovo delo. To pa je vendarle samo približek, saj kdo bi mogel s štirimi besedami zaobseči pesniško bogastvo toliko zbirk, ki jih je izdal pesnik v teku svojega življenja.

Samotna, razmišljajoča je poezija Alojza Gradnika, redkokdaj se je odzvala spremembam časa. In vendar vsebuje v sebi nekaj, kar je v notranjosti slehernega; to je tisti akcent splošnočloveškega, ki jo je ohranjalo do sedaj in jo bo tudi odslej, ko se je njen avtor povrnil v svojo rojstno Medano in so se za njim zaprla grōba vrata.

Silvij Božić